

du přenesena za podmínek uvedených v tomto ustanovení, a to bez ohledu na to, zda aktuálně nějaké řízení probíhá (např. řízení o zvýšení výživného), nebo nikoli a spis je toliko pasivně veden.

Zákon v prvním řadě vymezuje okruh řízení, v nichž lze přistoupit k přenesení (místní) příslušnosti (řízení ve věcech péče soudu o nezletilé, ve věcech opatrovnických a v řízení o svěprávnosti). Dalším předpokladem aplikace tohoto institutu je změna okolností, podle nichž se posuzuje příslušnost, tedy typicky změna bydliště nezletilého (ve smyslu výše uvedené definice pojmu „bydliště“). Poslední podmínkou je zájem osoby, v jejímž zájmu se řízení koná, tedy typicky nezletilého⁵⁾. Při naplnění těchto podmínek může soud přenést svoji příslušnost na jiný soud. Teorie není jednotná ve výkladu užitého slova „může“. Někteří odborníci se kloní k tomu, že i při naplnění podmínek je rozhodnutí nadále úvahou soudu⁶⁾, jiní mají za to, že při splnění podmínek je povinností soudů rozhodnout o přenesení příslušnosti⁷⁾. Kloníme se ovšem k názoru, že při splnění citovaných podmínek není důvodu o přenesení místní příslušnosti nerozhodnout.

Konečně je třeba uvést, že ustanovení § 5 nepředstavuje druh delegace vhodné ve smyslu ustanovení § 12 odst. 2 o. s. ř. ale „zvláštní pravidlo, jež umožňuje přenést místní příslušnost na jiný soud poté, co již byla založena dle § 4 z. ř. s. Předpokladem takového postupu je změna okolností významných pro určení místní příslušnosti ve smyslu § 4 z. ř. s. a zároveň respektování zájmu nezletilého dítěte. Tato zvláštní (speciální) úprava má pak přednost před využitím možnosti dané § 12 odst. 2 o. s. ř., který tudíž ve věcech péče o nezletilé zásadně aplikovat nelze.“⁸⁾

5. Závěr

Pokud smyslem a účelem přijetí zákona o zvláštních řízeních soudních bylo vyřadit řízení ovládaná specifickými pravidly do zvláštního právního předpisu, pak právní úprava místní příslušnosti v řízení ve věcech péče soudu o nezletilé je důkazem oné specifčnosti aplikovaných pravidel. Obecná pravidla o stanovení místní příslušnosti obsažená v občanském soudním řádu se v tomto typu řízení zásadně neuplatní (s výjimkou např. ustanovení o zkoumání místní příslušnosti ve smyslu ustanovení § 105 o. s. ř.), neboť zákon o zvláštních řízeních soudních coby lex specialis obsahuje odlišná pravidla. Řízení se totiž koná zásadně u soudu, v jehož obvodu má dosud nikoli plně svěprávný nezletilý účastník své bydliště, neboť právě v zájmu tohoto účastníka se toto řízení koná. Bydliště stanovují rodiče dohodou, případně může plynout přímo, či nepřímo z rozhodnutí soudu, nebo může být stanoveno, jak bylo uvedeno výše, na základě jiných rozhodujících skutečností. Za podmínek stanovených v ustanovení § 5 zákona o zvláštních řízeních soudních může dojít k přenesení (místní) příslušnosti tak, aby se řízení i fakticky konalo v místě bydliště nezletilého, neboť právě tento soud by měl nejlépe znát, případně může nejjednodušším způsobem zkoumat, poměry nezletilého. Bez speciální právní úpravy dané § 5 zákona o zvláštních řízeních soudních by bylo třeba konat řízení u soudu, jehož místní příslušnost by byla stanovena při respektování zásady perpetuatio fori, což by bylo nežádoucí.

JUDr. Ing. Martin Kohout, Ph.D.

Autor je odborným asistentem na Katedře práva Univerzity Jana Amose Komenského Praha

- 1) K pojmu „svěprávnost“ srov. ustanovení § 15 odst. 2 občanského zákoníku.
- 2) § 37 občanského zákoníku stanoví, že „Navrhne-li nezletilý, který není plně svěprávný, aby mu soud přiznal svěprávnost, soud návrhu vyhoví, pokud nezletilý dosáhl věku šestnácti let, pokud je osvědčena jeho schopnost sám se žít a obstarat si své záležitosti a pokud s návrhem souhlasí zákonný zástupce nezletilého. V ostatních případech soud vyhoví návrhu, je-li to z vážných důvodů v zájmu nezletilého.“
- 3) Srov. např. Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 28. 2. 2017, sp. zn. 30 Cdo 4160/2016.
- 4) LAVICKÝ, Petr. § 4 Místní příslušnost. In: LAVICKÝ, Petr aj. Zákon o zvláštních řízeních soudních: Praktický komentář [Systém ASPI]. Walters Kluwer [cit. 2018-5-31]. ASPI_ID KO292_2013CZ. Dostupné v Systému ASPI. ISSN: 2336-517X.
- 5) Nezletilý ovšem v této otázce nemusí být vyslechnut, srov. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 6. 10. 2016, sp. zn. 21 Cdo 122/2015.
- 6) JIRSA, Jaromír, Pavel CHARVÁT, Daniela KOVÁŘOVÁ, Blanka TRÁVNÍKOVÁ a Karel HAVLÍČEK. § 5 Přenesení příslušnosti. In: JIRSA, Jaromír, Pavel CHARVÁT, Daniela KOVÁŘOVÁ, Blanka TRÁVNÍKOVÁ, Karel HAVLÍČEK aj. Zákon o zvláštních řízeních soudních: Soudcovský komentář [Systém ASPI]. Havlíček Brain Team [cit. 2018-6-1]. ASPI_ID KO292h2013CZ. Dostupné v Systému ASPI. ISSN: 2336-517X.
- 7) LAVICKÝ, Petr. § 5 Přenesení příslušnosti. In: LAVICKÝ, Petr aj. Zákon o zvláštních řízeních soudních: Praktický komentář [Systém ASPI]. Walters Kluwer [cit. 2018-6-1]. ASPI_ID KO292_2013CZ. Dostupné v Systému ASPI. ISSN: 2336-517X.
- 8) Usnesení Nejvyššího soudu ČR – ze dne 4. 7. 2016, sp. zn. 28 Nd 73/2016. Obdobně pak usnesení Nejvyššího soudu ze dne 18. 10. 2016, sp. zn. 22 Nd 328/2016, podle něhož „přenesení místní příslušnosti je zvláštním pravidlem, které má aplikační přednost před ustanovením o delegaci vhodné.“

Věřitel a insolvenční řízení

1. Úvod prezidenta České asociace věřitelů

V únoru 2016 jsme na tomto místě v článku „Jak urychlit a zjednodušit agendu spojenou se správou pohledávek“ publikovali názory deseti odborníků na insolvenční řízení a postavení věřitelů v jeho průběhu. Se dvěma z nich se v praxi stále velmi často setkáváme:

a) Ing. Jaroslav Schönfeld, Ph.D., Česká spořitelna, a.s.

Věřitel není schopen kvalitu insolvenčního řízení významně ovlivnit. Snažit se individuálně dosáhnout svých práv je chyba, kterou doslova zaplatíte. Racionální apatie je v podstatě neobyčejně rozumným postojem.

b) JUDr. Ing. Pavel Fabian, advokát a insolvenční správce, Brno

Věřitelé si mají sami diktovat podmínky správy a zpeněžení majetku, čímž přispívají k rychlejšímu a hospodárnějšímu průběhu uspokojování jejich pohledávek. Insolvenční správce mnohdy spravuje větší počet majetku a není v jeho silách věnovat se všemu dostatečně efektivně. Proto aktivní přístup věřitelských orgánů vede k urychlení celého procesu správy a zpeněžení majetku. Věřitelé pak uvidí své peníze dříve.

Česká asociace věřitelů (ČAV) věřitelům dlouhodobě doporučuje postupovat dle rady JUDr. Ing. Fabiana, tedy zaujmout ke správě přihlášených pohledávek aktivní přístup ve formě účasti ve věřitelských výborech, nebo spolupráce s věřitelskými výbory.

K minimalizaci nákladů vznikajících při této činnosti jsme pro věřitele zprovozнили webovou aplikaci Věřitelský insolvenční report, který elektronickou cestou spojuje věřitele, věřitelské výbory, insolvenční správce i dlužníky, vzájemnou výměnou informací urychluje insolvenční řízení a pomáhá správcům při dohledávání a zpeněžení majetku dlužníka.

Při využití tohoto způsobu ovlivňování insolvenčního řízení nevznikají věřitelům nové časové ani finanční náklady, a naopak si díky němu zajistí rychlejší a vyšší příjmy do majetkové podstaty.

ČAV je připravena seznámit věřitele na vy-

žádání s výše uvedenou službou a tuto službu s nimi také vyzkoušet v konkrétním insolvenčním řízení. Věřitelé dále mohou ČAV využít i ke svému zastupování ve věřitelských výborech.

V následujícím textu přinášíme další pravidelný příklad ukazující věřitelům nutnost prověřování obchodních partnerů.

„Věřiteli důvěřuj, ale prověřuj.“

2. Příklad

Společnost ZV KOVO s.r.o. byla založena 19. 11. 2007. Dne 22. 9. 2014 byl na společnost prohlášen konkurz.

Celkem bylo podáno 87 přihlášek.

Poslední zveřejněná účetní závěrka byla za rok 2011.

Z internetové prověřovací aplikace byly v minulosti patrné následující varovné informace:

rok 2012: společnost je evidována v dlužnické databázi, nezveřejnění účetní závěrky
rok 2013: společnost má další nový záznam v dlužnické databázi

: další pohledávky věřitelů zde řeší in-

kasní agentura

: do sbírky listin je založena první exe-

kuce

: nezveřejnění účetní závěrky

rok 2014: v březnu podalo 14 zaměstnanců insolvenční návrh z důvodu nevyplácení mezd od prosince 2013

- : nezveřejnění účetní závěrky
- : do centrální evidence exekucí byly zapsány tři exekuce

Poslední přihlášené pohledávky mají datum vzniku, splatnosti nebo datum objednávky od dlužníka ještě v prvním čtvrtletí roku 2014.

Diagram vazeb

V zobrazeném diagramu vazeb mají uživateli prověřovací aplikace k dispozici informace o propojení obou jednatelů a společníka na další společnost, u které jsou uvedeny tyto varovné informace:

- Exekuce na obchodní podíl společníka
- Exekuce na majetek společnosti
- Nezveřejnění účetní závěrky
- Vlastní kapitál menší než základní kapitál
- Nezveřejnění bankovního účtu v registru plátců DPH

V další části aplikace lze získat informace o dvou exekucích nařízených proti jednateli a společníku panu J. Š.

3. Dotaz věřitele

Věřitel je na první schůzi věřitelů vyzván, aby přijal funkci člena věřitelského výboru nebo zástupce věřitelů. V dalším období při plnění této funkce věřitel dojíždí na jednání věřitelského výboru nebo v pozici zástupce věřitelů navštěvuje insolvenčního správce.

Insolvenční zákon umožňuje soudu schválit odměnu i pro věřitelský výbor. Tato odměna by mohla pokrýt náklady věřitele na cestovné.

Jak má věřitel postupovat, aby mu byla tato náhrada poskytnuta.

4. Odpověď

Nárok členů a náhradníků věřitelského výboru na odměnu a náhradu nutných výdajů spojených s výkonem funkce je zakotven v § 60 odst. 2 IZ. Jejich konkrétní rozsah je upraven v § 9 vyhlášky č. 313/2007 Sb (dále také „Vyhláška“). Celková výše odměny všech členů a náhradníků věřitelského výboru může být soudem stanovena nejvýše v částce odpovídající 5 % odměny insolvenčního správce.

Na rozdíl od insolvenčního správce (k tomu srov. § 38 odst. 4 IZ) nemůže být členovi věřitelského výboru vyplacena záloha na odměnu a hotové výdaje¹⁾.

Účelně vynaložené cestovní náklady budou uhrazeny věřiteli v plné výši (§ 9 odst. 2 Vyhlášky). Ostatní účelně vynaložené hotové výdaje pak opět maximálně ve výši odpovídající 5 % odměny insolvenčního správce.

Náhrada nutných výdajů a odměna členů věřitelského výboru je pohledávkou za majetkovou podstatou (§ 168 odst. 1 písm. c) IZ. Pohledávky za majetkovou podstatou lze uspokojit v plné výši kdykoliv po rozhodnutí o úpadku (§ 168 odst. 3 IZ). Uplatňují se vůči osobě s dispozicím oprávněním (§ 203 odst. 1 IZ) na formuláři, který je dostupný na internetové stránce Ministerstva spravedlnosti www.justice.cz v sekci „Formuláře ke stažení“.

Věřiteli lze tedy doporučit následující postup. V závěru zpeněžení majetkové podstaty v konkursu (před předložením konečné zprávy insol-

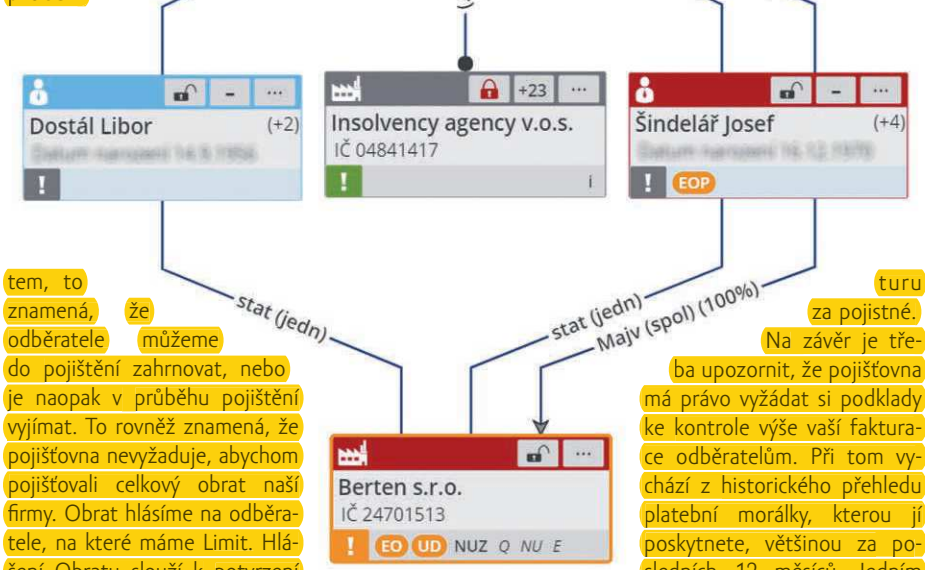
venčním správcem) předloží věřitel insolvenčnímu soudu návrh na stanovení výše odměny člena věřitelského výboru společně s výúčtováním svých nutných výdajů spojených s výkonem funkce. Po rozhodnutí soudu o návrhu věřitel uplatní pohledávku vůči insolvenčnímu správci, který ji zohlední v konečné zprávě (pokud pohledávku neuhradí zcela ještě před jejím předložením). V případě reorganizace, či oddlužení je uvedený postup obdobný. Věřitel učiní příslušný návrh předtím, než soud vezme na vědomí splnění reorganizačního plánu, či oddlužení.

5. Kreditní management,

Pojištění pohledávek – X.

V minulém díle jsme začali probírat základní Trojici povinností plynoucích z pojistky, tedy: Mít Limity na odběratele, dodržovat Lhůty a hlásit Obrat s pojištěnými odběrateli. Podrobný popis druhů Limitů a jakým způsobem je získat máme již za sebou, stejně tak hlavní vyjednání a nastavení Lhůt. Dnes budeme pokračovat Hlášením Obratu.

Pojištění pohledávek je flexibilním produk-

tem, to znamená, že odběratele můžeme do pojištění zahrnovat, nebo je naopak v průběhu pojištění vyjímat. To rovněž znamená, že pojišťovna nevyžaduje, abychom pojišťovali celkový obrat naší firmy. Obrat hlásíme na odběratele, na které máme Limit. Hlášení Obratu slouží k potvrzení obchodování s danou firmou a zejména k tomu, aby nám pojišťovna vyfakturovala odpovídající pojistné.

Hlášení Pojistného Obratu může mít různou strukturu, formu, frekvenci a lhůtu.

Struktura Hlášení Obratu je zřejmě nejpestřejší. Jedna pojišťovna vyžaduje rozdělit Hlášení souhrnně podle zemí, druhá souhrnně podle toho, jaký máte na odběratele limit (Jmenovitý, Nejmenovitý; tedy dvěma částkami), třetí jednotlivě po Jmenovitých odběratelích a souhrnně jednou částkou ty Nejmenovitě /podle měn fakturace/, další pojišťovna ještě kombinuje výše uvedené.

Již jen jedna pojišťovna vyžaduje Hlášení Obratu formou zaslání e-mailem, zbylé pojišťovny již přešly na automatizované zadávání do on-line systému.

Nejčastější frekvencí je měsíční, dále čtvrtlet-

ní nebo roční Hlášení Obratu, tzn., že hlásíte za skončené předchozí období.

Lhůta, do které je nutné Obrat nahlásit činí zpravidla 15-30 dnů po konci období, tedy po skončení měsíce, čtvrtletí nebo roku (pojistného, nikoliv kalendářního).

Příklad měsíčního Hlášení Obratu může v praxi vypadat třeba takto:

- dnes je červen a potřebujete nahlásit Pojistný Obrat za květen,
 - vezmete květnovou fakturaci se všemi odběrateli, na které máte Limit (vč. DPH, aby i případné pojistné plnění bylo včetně daně),
 - nahlásíte obrat s pojištěnými odběrateli jednou částkou ve výši např. 25 254 879,- Kč v České republice, 18 245 384,- Kč v Německu, 68 547 549,- Kč v Rakousku, ... U zahraniční fakturace přepočtete dle vlastního inter-
- niho kurzu na koruny,
- hodnotu Hlášení Obratu zadáte do on-line pojišťovny do konce června,
 - výsledkem nahlášení pojistného Obratu je, že pojišťovna vynásobí obrat Pojistnou sazbou a vystaví a zašle vám fak-

tu za pojistné. Na závěr je třeba upozornit, že pojišťovna má právo vyžádat si podklady ke kontrole výše vašich fakturací odběratelům. Při tom vychází z historického přehledu platební morálky, kterou jí poskytnete, většinou za posledních 12 měsíců. Jedním z důvodů zamítnutí nebo krácení pojistného plnění by pak mohlo být nenahlášení pojistného obratu na odběratele, na které máte sice Limit, ale nenahlásili jste vůbec nebo nedostatečně Obrat.

Článek připravili:

- JUDr. Pavel Staněk, advokát, prezident ČAV
- Ing. Josef Petříček, ekonom, viceprezident ČAV
- Ing. Pavel Finger, člen představenstva společnosti CRIF – Czech Credit Bureau, a.s., Praha
- Mgr. Bc. Jan Mašek, společník Administrace insolvenční CITY TOWER, v.o.s., Praha
- Ing. Tomáš Jandera, jednatel, majitel INSCOM, s.r.o.,

1) K tomu kupř. rozhodnutí Vrchního soudu v Olomouci ze dne 20. 3. 2015, sp. zn. 1 VSOL 122/2015, nebo rozhodnutí Vrchního soudu v Praze ze dne 17. 6. 2015, sp. zn. 3 VSPH 410/2015.